

(cast. *allí, allà*, fr. *là-bas*); i encara hi ha *akí*, el sentit del qual fluctua entre el dels dos darrers i com a anafòric. *Aquí* en general ha desaparegut totalment en la gran majoria del domini occità modern. — 13 No sé que ho hagi fet mai ningú, fins que un dia (1952) vaig llegir molt astorat que el Prof. Badia i Margarit recomanava que s'abandonés *ací* «perquè era un mot mort», «pertot!» (s'entenia que fora del P. Val., però això implicava que els valencians no interessaven). Suposo que avui el nostre savi Rec- 10 tor, que està més ben informat que en aquell escrit juvenil, es deu horroritzar d'aquell errat suggeriment. — 14 No sé si pendre com a prova el fet que en els cinc dies que vaig passar a Formentera (asset- jat per temporals desfermats, 1963) no vaig sentir més que *akí*. — 15 Per a la història i exemplificació de *aquí* conté materials de valor l'article BHWeeren- beck, *RLiR* XIII, 47-66, útils sobretot per a l'oc. an- tic i també les tres llengües hispàniques, no sense alguna indicació de valor, llevat de la insistència ir- reflexiva en *ATQUE*. — 16 Molt usual i sentit només amb aquella pron., tota la vida. Que conté *per aquí* i *allà* o *enllà* és clar, però lligats no veig com: sem- bla alteració de *per aquí enllà*, però el lligam no és clar, ni tampoc es veu ben evident el paper d'*en- llà*. Tanmateix, alteració de *per-aquí-enllà*, però la forma de tal alteració no queda explicada. ¿Potser *per aquí i enllà*, amb pas fonètic de *-iyəŋlə* assimilat *-iyəŋlə* i després despalatalització dissimilant? — 17 No hi ha tant d'acord sobre el tercer, perquè al- gun em diu que és 'allí' i difícilment aquest o 'allà' pot deixar de ser usat; i d'altres insisteixen que usen *akí* (1978): llavors són 4 els que estan en ús. En tot cas és erroni que signifiqui 'ací', com admet *AlcM* (§ 2): definicions inexactes de gent imperita. — 18 En tot cas n'hi ha una forma vulgar derivada, mall. *per aquenses* 'sí, això mateix' (com si diguéssim 'per aquí va la cosa'): formació a la manera dels vul- garismes com *llavonses, daixonses, despresnes*: «—Bono: ¿i que hem cobrat, o no hem cobrat? —Lo del Diccionari? —diuen ells. —*Per aquenses!* —dic jo. —Idè, diuen ells, cobrarem ahir» (*BDLC* XI, 335), cf. Moll, *BDLC* XIII, 304; *AORBB* II, 63. — 19 Que es troba en Desclot IV, 73.17, 21, 113.29, p. ex. 'amb el sentit 'cap ací, cap ençà', oposat al d'*acèn*. — 20 Per més que avui a Menorca es pronuncii *jo, ja*, i no *jo, ja*, l'altra pronúncia és antiquíssima i amb immensa àrea geogràfica, per tant això no fóra objecció vàlida, car l'àrea pot haver fluctuat; i sobretot, en tals combinacions este- reotipades es mantenen sovint variants de pronun- ciació caducades, per ex. en el popular *veiam* en les zones on ja fa segles que es diu *veja* o *vegi*.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: 55 *est, aquest, este, estos, aquest, apest, cell, açò, açò, això, ço, ço-m-par, sampà, Son, acò, astó, aquestò, aci, a-su-ci, acina, ací-deçà, aquí, per'qui-n-enllà, assuqui- nos, aquineta, astí, aquèn, acèn, ça, ça-jus, ça-enrere, ça-enràs, sabenrere, sabentràs, ençà, d'ençà que, des-*

*ençà, d'ensians, deçà, astant, aquenses.*

*Estabexar*, 'mig acabar' (*DAG*. Borredà, PnaVic), 'començar, encetar' (escr. Renaix., *AlcM*), a ajuntar amb *estebeig* 'remor confusa', 'escarafalls' (*AlcM*; Joan Alcover, *IdOr* LIX, 132) (i alterat en *escandeig* en el *Dicc.* Tarongí, per encreuament amb *escàndol*): aquest, a unir amb *estabó(r)* de significats semblants (no existeix una arrel *tab-* que fantasieja *AlcM*, i els mots que cita res no tenen en comú etimològicament), del qual he tractat a *ATZABÓ*; la transposició *tz > st* més aviat que fonètica deu ser deguda a alguna con- taminació, potser la d'*estebejar* 'entebiar, escalfar' (de- rivat de *tebi*, partint de la variant balear *tep, teba < tèbea* *TEPIDA*).

*Estabilició, estabilitat, estabilitzar, establa, -able, establir, -blada, estable, establia, establida, establidor, establiment, establít, V. estar*

ESTABORNIR, mot comú amb l'oc. anit. *estabornir* o *estabordir*, id. (avui estès en totes dues variants en diversos parlars del Llenguadoc, Provença i Gasconya) i més freqüent en la llengua antiga, en formes com *estobezir, estabozir*, etc.; les darreres variants vénen del ll. vg. \**STÜPĪDĪRE* id., derivat de *STÜPĪDUS* 'atordit, estupefacte', i les altres provenen d'encreua- ment o contaminació d'aquest mot amb d'altres de sentit igual o semblant: n'hi intervingueren uns quants, entre els quals la influència més gran fou la d'*atordir* (també *estordir*) derivat de *TORD*, mena d'ocell, i la de *STURNUS* 'estornell', altre moixó de moviments atabalats; de manera que, simplificant, pot dir-se que surten d'*estabozir*, per haver-se encreuat amb *STURNUS*, donant *estabornir*; i amb *atordir*, donant *estabordir*; i cf., encara, *ESTAMORDIR*. □ 1.<sup>a</sup> doc.: c. 1330, Muntaner.

En l'aventura heroica de Na Mercadera de Peralada, «anà ferir lo cavall per la testera: e-l cavall estec *estabornit*», Muntaner, § 124; † «temor fa maravellar o *staborneix*» en l'Egidi Romà, fi S. xv (*AlcM*). El recollí Busa-N.: «*estabornir-se*: torpeo, torpesco; *estaborniment*: torpedo»; així en l'ed. princeps (C IV, 3.21) (1507), però com que en l'ordre alfabètic ho posà entre *entocar* i *entonar*, molt abans dels mots en *est-*, es comprèn que l'autor devia haver escrit *entabornit* i a la impremta li ho modificaren en la forma que els era més familiar (a l'ed. de 1562, en efecte, ho canvien en *enta-*); el *DTO*. (1670) i el Lacav. només recullen *entabornir, -niment*: «aliquid stupefacere — *la trimielga entaborneix* y *adorn als peixos*; *lo que entaborneix, lo que causa entaborniment*: stupefaciens; *entabornir a algú*: vecordem, stupidumque aliqueum reddere; *lo aver pres desmasiadament lo Sol, me ha entabornit*; Belv. només *ent-*, Lab. 1839 *ent-* i com a variant *est-*.

Però només és aquesta la forma que han usat els escr. Renaix.: «les Gorgones --- totes capbussaren al mar, esparverades, / com grues que arrabassa de terra un mal hivern; / y, en ella, *estabornides* a cops y alatrencades, / Arpies y Estimfàlides fugiren al infern»,